

Гончар М.А.,
студентка 1 курсу спеціальності
281 “Публічне управління та адміністрування”
Науковий керівник: Лукашук О.М.,
асистент кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування,
Державний університет "Житомирська політехніка"

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Доброчесність публічних службовців є ключовою умовою ефективного державного управління та суспільної довіри до владних інституцій. Основними проблемами, пов'язаними з недоброчесністю, є поширення корупції, непрозорість процесів, конфлікт інтересів та недотримання етичних норм. Ці явища підривають довіру громадян до державних органів. Забезпечення доброчесності публічних службовців є надзвичайно актуальним завданням для сучасного суспільства, тому що воно сприяє зміцненню довіри до державних інституцій, підвищенню ефективності управління та запобіганню корупції.

На основі даних Transparency International, у 2023 році Україна посіла 104-е місце з 180 країн у Індексі сприйняття корупції (CPI) [7]. Можна сказати, що цей показник вказує на помірний рівень корупції в державі. Але в той же час, ці дані наголошують на важливості проблеми та необхідності впровадження дієвих антикорупційних заходів.

Антикорупційна політика сьогодні набуває нового вектору, спрямовується не лише на боротьбу з корупційними правопорушеннями, а передусім на недопущення протиправних дій і вчинків, націлених на отримання неправомірної вигоди, на дотримання принципу доброчесності як елемента протидії корупції [6, с. 64].

Доброчесність на публічній службі є одним із найважливіших аспектів, що забезпечують ефективність та справедливість державного управління. Доброчесність сприяє зміцненню довіри громадян до державних інституцій, оскільки прозорі та підзвітні процеси прийняття рішень дозволяють уникнути корупції та запобігти конфлікту інтересів. Крім того, вона забезпечує справедливий розподіл ресурсів та слідує за дотриманням прав кожного громадянина. “Доброчесність – це чинити

правильно навіть коли на тебе ніхто не дивиться. Так окреслив поняття доброчесності Голова Національного агентства з питань запобігання корупції Олександр Новіков під час публічного обговорення в прес-центрі Українського кризового медіа-центру, присвяченого питанню доброчесності в українських школах” [5].

Саме поняття «доброчесність» є сполученням двох окремих слів «добро» і «чесність» як необхідних базових принципів діяльності кожного українського чиновника. У наш час, відповідно до чинного законодавства, публічний службовець зобов'язаний бути добрим службовцем стосовно звичайних громадян, яким він надає послуги та повинен бути максимально чесним щодо здійснення своїх службових обов'язків, особливо у сфері реалізації державних і місцевих коштів [4, с. 40].

Українське законодавство у сфері боротьби з корупцією складається з кількох ключових нормативно-правових актів, таких як Закон України "Про запобігання корупції", Закон України "Про державну службу" та наказ Національного агентства з питань державної служби «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування», що регулюють роботу антикорупційних органів. Закон "Про запобігання корупції" встановлює основні принципи та механізми боротьби з корупцією, включаючи декларування доходів, виявлення конфліктів інтересів і проведення антикорупційних перевірок [3]. Принцип доброчесності є основним елементом антикорупційної політики в Україні. Відповідно до Закону України "Про державну службу", доброчесність означає, що державний службовець повинен діяти в інтересах громадськості і уникати переваги приватних інтересів при виконанні своїх повноважень [2].

Одним з найяскравіших прикладів успішного управління етичними нормами державних службовців є практика США. З 1989 року законодавство про етику в США було оновлено, включаючи обмеження на працевлаштування колишніх службовців, правила фінансової звітності, прийом подарунків, відрядження за рахунок неурядових джерел, обмеження на сумісництво та отримання гонорарів, а також створення громадської комісії з питань цивільної служби. У США діють органи контролю за дотриманням етичних норм, зокрема, Комітет Сенату з етики, який проводить слухання та аналізує документи, і Управління державної етики, що стандартизує поведінку державних службовців та виявляє порушення [1].

На завершення можна сказати, що тема доброчесності публічних службовців потребує подальшого дослідження та вивчення. Впровадження заходів щодо підвищення доброчесності є одним з ключових шляхів подолання корупції в Україні. Варто відзначити значні зусилля, які докладає Україна для вирішення цієї проблеми, і в майбутньому вона повинна продовжувати рухатися в такому ж темпі. Це сприятиме зміцненню довіри громадян до державних інституцій, підвищенню ефективності державного управління та забезпеченню соціальної справедливості.

Список використаних джерел:

1. Європейський інформаційно-дослідницький центр. Правила етичної поведінки державних службовців (досвід країн Європейського Союзу та США). URL: <https://infocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29069.pdf/> (дата звернення: 01.12.2024).
2. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/> (дата звернення: 30.11.2024).
3. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/> (дата звернення: 30.11.2024).
4. Сорокіна Н.Г. Доброчесність як необхідний морально-етичний складник діяльності публічного службовця. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2017. С.39-42.
5. Український кризовий медіа-центр. URL: <https://uacrisis.org/uk/dobrochesnist-tse-chynyty-pravylno-navit-koly-na-tebe-nihto-ne-dyvytsya-golova-nazk> (дата звернення: 30.11.2024).
6. Хомишин І.Ю. Доброчесність як складова діяльності публічних посадових осіб у контексті боротьби з корупцією. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2021. №4(32). С.62-67.
7. Transparency International. Corruption Perceptions Index 2023. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2023> (date of access: 01.12.2024).